

ТРАДИЦИИ

Вевчанскиот карневал се издвојува од другите светски карневали по неговата архаичност, традиционалност, таинственост и уникатни маски.

За времетраењето на Карневалот вевчанци од цел свет се прибираат дома за да учествуваат во единствената "претстава", обилно залиена со црвено вино, во која има место и за секој добронамерник со карневалски дух.

Пишува:
Милева ЛАЗОВА

1.400 ГОДИНИ Д МАГИЈА НА ПАГА

И покрај дождот вевчанци традиционално, весело и со маски ја испратија старата и ја пречекаа Новата година. Бројните гости и домаќините останаа сретсело за да ги видат василичарите, кои сами ги креирале своите маски, инспирирани од секојдневниот живот. Карневалот вообичаено почна со дефиле на вевчанците од Горно и од Долно Маало, а сретсело први продефилираа глупавиот август, зетот и невестата, ѓвалите и музикантите, кои ја предводат карневалската поворка. Всушност, тие се и најстарите и единствените маски, кои задолжително се користат во илјадагодишната историја на Карневалот.

Со сите други маски вевчанци ги коментира настаните кои ја одбележаа старата 2007 година кај нас и во светот - пропаѓањето на Македонска банка, собраниските случувања, потсетија и на некои стари афери, личности и настани, а неизбежни беа и "вештерките", "костурите", "човекојадците", "Хитлеровците", "Сталиновците"...

Вевчанскиот карневал е една од најголемите и најуникатните културни знаменитости во нашата земја, настан кој се случува само еднаш во годината и кој го слави доаѓањето на Новата година, според стариот календар и е спој меѓу паганскиот и современиот начин на прослава. Поради своите специфични особини овој Карневал се одделува од останатите во светот поради неговата архаичност, традиционалност, таинственост и уникатни маски. Тој е настан на кој му се восхитуваат илјадници странски посетители, секоја година збогатен со неговата културна и

ОЛГА ВАСИЛИЧАРСКА НСКОТО И СОВРЕМЕНОТО

Во 1993 година Вевчанскиот карневал, односно Вевчани стана член на ФЦЦ - асоцијација на светските карневалски градови во која Вевчани, на големо негодување на Грција ја внесе Република Македонија под своето уставно име. Веднаш потоа се оживотворува иницијативата на Вевчани за национална карневалска асоцијација во која влегуваат и Струмица, Прилеп и други места, каде се настојува да се оживее карневалската традиција. Прв претседател на Македонската карневалска асоцијација беше сегашниот градоначалник на Вевчани - Васил Радиноски.

Вевчанскиот карневал набрзо потоа, преку своите претставници и карневалски групи, се претставува и на други места во светот, но и во Вевчани се претставуваат карневалски групи од други земји.

вевчанските василичари, на Вевчани и на вевчанци. Вевчанскиот карневал е своевиден "Театар без сидишта", на кој не му се случило да ја одложи претставата, а сцената е цело Вевчани, низ сите негови куќи и улици. За време на Карневалот маскираните имаат максимална слобода и "занес" во "поставувањето на светот наопаку", слобода во која до израз доаѓаат креативноста и духот, смислата за импровизација, критика и иронизирање.

Вевчанскиот карневал, стар повеќе од 1.400 години е интересен спој меѓу паганското и современото. Се одржува на 13 и на 14 јануари (во очи и на првиот ден од Новата година, според стариот календар). Местото на карневалското случување е цело Вевчани кое, за време на неговото одржување, се претвора во своевиден театар без граници, при што секоја куќа, улица е сцена каде маскираните ги изведуваат своите игри како вистински актери. Постојат три традиционални маски - зет и невеста, глуми август и музичари. Останатите маски всушност се помали или поголеми карневалски групи, кои со костимите, гестовите и со движењата обично ги исмеваат и ги жигосуваат појавите и личностите од општествениот живот.

"Оваа година подготовките за Карневалот беа пообемни. Намерата беше на новите генерации да им се доближи традицијата на Карневалот. Во програмскиот дел се вклучи 'Литиум рекордс' со

историска вредност. Тогаш во Вевчани е веселба, се празнуваат василичарските обичаи кои континуирано се слават едно деноноќие. Во Карневалот се

интегрирани традиционалните обредни игри и современи маски, а се изведуваат во чест на верскиот празник Свети Василиј Велики - заштитник на

Культура

На почетокот на осумдесеттите години на минатиот век Вевчани го посети францускиот етнолог и фоторепортер Жан Мари-Стенлен, кој во 1984 година во париски "Бобур", но и во други културни центри во Европа на културната јавност ѝ понуди репортажа од Вевчани, во која тој со чувство на уметник ги овековечи карневалските настани во Вевчани. Маските и сеансите тој ги има снимено спонтано и со голема вештина и на светот му понуди документ за вевчанската посебност, во која моделите егзистираат во совршената едноставност на вевчанските екстериери. Неколку фотографии на оригинални маски од вевчанскиот карневал, од овој автор, најдоа свое место и во големата енциклопедија на европските карневали, публикувана во Париз во 1986 година.

многу атрактивни учесници, кои настапија во две вечери. До минатата година на Карневалот се случувала само карневалска поворка, но годинава акцент беше ставен на карневалската програма, како и на туристичко разгледување на Вевчани, неговите цркви, археолошки локалитети, а и посета на вевчанските куќи. Овој пат понудивме поатрактивна и поинтересна програма за сите возрасти и вкусови, поддржани од Министерството за култура и Здружението на европски карневалски градови. Вевчанскиот карневал е настан кој преку своите специфични особини, културна важност и богатство, континуитет и атмосфера, стана бренд сам по себе!", истакна Тина Дрекаловиќ, координатор на активностите поврзани со одржувањето на Карневалот во Вевчани.